

Regeringskansliet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.l7@regeringskansliet.se

Promemorian Migrations- och asylpakten

(Ds 2025:30), volym 1 och 2

Er beteckning: Ju2025/02509

Länsstyrelsen i Västra Götaland yttrar sig över Promemorian Migrations- och asylpakten (Ds 2025:30), volym 1 och 2.

Sammanfattning

Länsstyrelsen varken tillstyrker eller avstyrker förslagen i promemorian. Utifrån våra uppdrag lämnar vi ett antal synpunkter vad gäller tillämpningen av bestämmelserna i EU:s migrations- och asylpakt (pakten).

Den remitterade promemorian är omfattande och remisstiden kort. Remisser bör lämnas med bättre framförhållning, för att ge remissinstanserna möjlighet att lämna genomarbetade synpunkter.

Länsstyrelsen har synpunkter på att länsstyrelsernas och Migrationsverkets uppdrag om insatser för asylsökande inte i tillräcklig utsträckning kan möta behoven av stöd hos personer inom gränsförfarandet, och att uppdraget om tidiga insatser kan behöva justeras.

Länsstyrelsen har också synpunkter på att promemorians konsekvensbeskrivningar är bristfälliga och att förslagen på hur paktens bestämmelser ska genomföras praktiskt inte är tillräckligt tydliga. I sammanhanget lyfter vi särskilt bristen på barnkonsekvensanalys, samt att förslagen kan medföra tillkommande kostnader och uppgifter för kommuner.

Länsstyrelsen lyfter också att regelverket för god man behöver ses över då det inte är tillräckligt tydligt hur paktens krav på företrädare för ensamkommande barn förhåller sig till det regelverket.

11.4.14 Språkkurser och yrkesutbildning

Länsstyrelsens uppdrag inom tidiga insatser och Migrationsverkets uppdrag om organiserad sysselsättning behöver ses över för att säkerställa att asylsökande får kontinuerlig tillgång till lämpliga insatser och socialt stöd.

En begränsning med tidiga insatser idag är att insatser enbart kan erbjudas om kommun eller civilsamhälle söker medel för detta, vilket inte främjar kontinuitet i insatserna. Som regelverket är utformat idag går det inte heller att anordna aktiviteter för barn eller insatser med fokus på återvändande. Regelverket för tidiga insatser kan därför behöva vidgas för att omfatta även barn.

Det är positivt att promemorian föreslår att Migrationsverkets möjlighet att erbjuda organiserad sysselsättning ska finnas kvar. Länsstyrelsen ser också positivt på promemorians förslag att Migrationsverket får ett särskilt uppdrag att erbjuda insatser inom ramen för den organiserade sysselsättningen i samverkan med civilsamhället.

Länsstyrelsen menar att det är viktigt att regleringen av sysselsättning och tidiga insatser inte bara möjliggör lämpliga insatser för de som söker internationellt skydd, utan också säkerställer att de har kontinuerlig tillgång till sådana insatser. Det är Länsstyrelsens erfarenhet att behovet av socialt stöd och andra insatser för asylsökande som bor i kollektiva boenden är stort, och att det är viktigt att stöd över tid för hela målgruppen säkerställs.

11.4.4 Områdesbegränsning samt boende- och anmälningsskyldighet

Länsstyrelsen delar inte promemorians bedömning att mottagandeutredningens förslag på områdesbegränsningar ska införas. Länsstyrelsen vill hänvisa till vårt remissvar på *Mottagandelagen – En ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande* (SOU 2024:68). I svaret avstyrker Länsstyrelsen förslaget om geografisk områdesbegränsning av asylsökandes rörelsefrihet under tiden som de omfattas av mottagandelagen, då det innebär en omotiverat stor inskränkning i individens fria rörlighet.

13.2.3 Förfarandet för inresa

Länsstyrelsen delar inte promemorians bedömning att personer som vidarebosätts ska omfattas av samma regler kring tillfälliga uppehållstillstånd som föreslås för dem som söker internationellt skydd. Länsstyrelsen vill hänvisa till vårt remissvar på delbetänkandet om *Utmönstring av permanenta uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt* (SOU 2025:31). I svaret avstyrker Länsstyrelsen förslaget att avskaffa permanenta uppehållstillstånd för vidarebosatta (s.k. kvotflyktingar) då vi bedömer att Sverige har ett särskilt åtagande i mottagandet av kvotflyktingar.

15 Bestämmelser om ensamkommande barn i EU:s migrations- och asylpakt

På vilket sätt paktens krav på företrädare för ensamkommande barn i praktiken ska genomföras i förhållande till dagens system med god man är inte tillräckligt tydligt. Systemet med god man behöver därför ses över, med särskilt beaktande av effekterna för de kommuner i vilka screening- och gränsförfaranden ska lokaliseras.

Enligt promemorian ska paktens krav på att ensamkommande barn ska ha rätt till en företrädare hanteras inom systemet med god man. Länsstyrelsen instämmer i promemorians bedömning att det ställer högre krav på kompetens hos gode män, och högre krav på kommunerna vad gäller att utse gode män. Det är positivt att stödet till ensamkommande barn stärks.

Länsstyrelsen delar dock inte promemorians bedömning att detta inte innebär ökade kostnader eller arbetsuppgifter för kommunerna. Förslagen innebär att kommuner behöver en annan beredskap än idag för att utse god man snabbare, samt behöver erbjuda utbildning och rekrytera gode män med högre kompetens. Länsstyrelsen har i återslagrapporteringar tidigare konstaterat att de statliga ersättningarna för mottagande av ensamkommande barn inte alltid täcker kommunernas kostnader. Förslagen kan innebära ytterligare kostnader särskilt i de kommuner som har boenden för screening eller gränsförfarande, eller som tar emot många ensamkommande barn.

18:13 Konsekvenser för barn

Förändringarna i pakten innebär risker för barns rättigheter enligt barnkonventionen. Till exempel föreslås utökade möjligheter till tvång och förvar av barn och ensamkommande barn inom ramen för gränsförfarandet och screeningförfarandet.

Mot bakgrund av detta är avsnittet om konsekvenser för barn och unga bristfälligt. Särskilt saknar Länsstyrelsen en barnkonsekvensanalys som utreder hur förändringarna kan genomföras med hänsyn till barns rättigheter, samt en undersökning av hur kompenserade åtgärder kan användas för att stärka barns rättigheter i de fallen barns rättigheter inskränks.

Då barn i migration redan är särskilt utsatta, och då pakten medför både stora förändringar av asylsystemet och ökade möjligheter till tvingande åtgärder mot barn är det särskilt viktigt att barnperspektivet beaktas.

18.7.1 Konsekvenser för kommuner av screening- och gränsförfarande

Länsstyrelsen delar inte promemorians bedömning att förändringarna inte innebär ytterligare arbetsuppgifter och kostnader för kommunerna. Kostnader och arbetsuppgifter som rör mottagandet av ensamkommande barn, företrädare och god man berörs tidigare avsnitt. Utöver det kan kommunerna också få tillkommande arbetsuppgifter och kostnader inom ramen för skola och socialtjänst. Länsstyrelsen vill särskilt framhålla vikten av att se över konsekvenserna av screening- och gränsförfarandena för de kommuner där dessa lokaliseras.

Det är också viktigt att ersättningssystemen för statlig ersättning till kommuner täcker de kostnader som uppstår till följd av mottagandet.

Avslutande kommentarer

Länsstyrelsens bild är att promemorians förslag inom flera områden inte tillräckligt tydligt visar hur paktens förordningar i praktiken ska tillämpas i Sverige, och harmoniseras med gällande rätt. Konsekvenserna för bland annat skyddssökande och kommuner behöver utredas närmare.

Länsstyrelsen ser även en risk med att processerna med screening- och gränsförfaranden kan skapa strukturella begränsningar och flaskhalsar som gör det svårare att skala upp mottagandet vid en snabbt ökande flyktingtillströmning. Under tidigare flyktingsituationer har tillfälliga boenden, kommunala boendelösningar och eget boende använts. Det är viktigt att tillämpningen av pakten samtidigt möjliggör snabba och flexibla boendelösningar som tar hänsyn till de skyddsökandes behov, även om mottagandet ökar snabbt.

Länsstyrelsen vill även framhålla vikten av att se över hur promemorians förslag förhåller sig till, och påverkas av, andra lagförslag inom politikområdena migration och asyl samt integration.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med integrationsutvecklaren Erika Melin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också integrationsutvecklaren Love Lundin, enhetschefen Pia Falck och avdelningschefen Sandra Brantebäck medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.